

Prof. Dr. I. Sankalden
Arondskelkweg 83,
Den Haag.

Afschrift.

Den Haag, 6 December 1952.

Betreft: Memorandum
inzake Europese inte-
gratie.

Zijne Excellentie Mr J.W. Beyen
Minister van Buitenlandse Zaken
te 's-Gravenhage.

Excellentie,

Toen Donderdag j.l. in de vergadering van de Adviescommissie voor de Europese Politieke Gemeenschap gesproken werd over het tijdstip, waarop het Nederlandse Memorandum aan de Regeringen van de vijf andere mogendheden zou kunnen worden overhandigd, had ik nog geen kennis kunnen nemen van het Interim-Rapport, dat voor de eerste subcommissie te Parijs door haar Rapporteur Benvenuti was opgesteld (Doc.AA/GC/SCA(2)23).

Nu blijkt mij bij lezing van dit rapport, dat daarin een passage voorkomt, die ik voor de door de adviescommissie besproken vraag van bijzonder belang acht, niet zozeer omdat aan het Interimrapport als zodanig grote betekenis moet worden gehecht, maar wel omdat in de bedoelde passage een argument doorklinkt, dat - indien het door anderen in de Constitutionele Commissie en in de Assemblée Ad Hoc zou worden overgenomen - voor de Nederlandse Regering weinig aangenaam zou zijn. U veroorloof me de betreffende passage (blz.23) van het Interim-Rapport) hier volledig over te nemen.

"Je garde la conviction absolue que la Communauté politique ne sera réellement fondée que lorsque sera réalisé le marché commun des biens et des services et le libre mouvement des personnes.

"Si le passage de la résolution de Luxembourg sur l'unification économique permet de penser que tel est aussi l'avis des Six Ministres, le contenu du questionnaire, analysé plus haut (par. 24), indique clairement, hélas, que les gouvernements ne sont pas actuellement disposés à prendre des mesures positives en ces matières.

"Unification économique doit signifier extension de la production, développement de l'emploi, relèvement du niveau de vie. Elle doit tendre à égaliser les conditions de vie, mais au niveau le plus élevé et sa mise en oeuvre doit être entourée des précautions convenables pour qu'elle ne risque pas de provoquer de troubles graves, économiques ou sociaux dans les pays membres. Ces mesures ne peuvent pas s'improviser et j'aurais souhaité, avec beaucoup d'autres, que les gouvernements acceptent de collaborer activement avec l'Assemblée ad hoc pour mettre au point un premier train.....

"Il n'en a rien été, et forcé est pour nous d'attendre la mise en place de la Communauté politique."

De aantrekkingskracht van het hier ten tonele gevoerde argument - een verwijt van onduidelijkheid en onvolledigheid aan de Regeringen schuilt in de gelegenheid, die het voor- en tegenstanders van een bredere integratie biedt om een compromis te aanvaarden. De voorstanders kunnen de, zonder twijfel moeilijke, uitwerking van hun

standpunt achterwege laten, de tegenstanders behoeven met hun wezenlijke motieven niet voor het voetlicht te komen. De vooral voor Frankrijk nogal pijnlijke confrontatie van politieke ideologie en politiek-economische werkelijkheid kan dan vermeden worden.

Het komt mij voor, dat de Nederlandse Regering het wortel schieten van dit argument zoveel in haar macht is zou moeten voorkomen. Dit zou kunnen geschieden door de overhandiging van het memorandum zodanig te bespoedigen, dat zij voor de laatste bijeenkomst van de Commission Constitutionnelle (ik meen 20 December) plaats vindt. Bovendien zou de Regering - daartoe ingevolge de bij de Questionnaire gemaakte afspraak bevoegd - het stuk eveneens kunnen aanbieden aan de Voorzitter van de Assemblée ad hoc en aan de Voorzitter van de Constitutionele Commissie. U zou zelfs kunnen overwegen of het belang verbonden aan deugdelijke bekendmaking van het Nederlandse standpunt niet medebrengt dat van de overhandiging van het memorandum en van deszelfs inhoud mededeling wordt gedaan aan de Staten Generaal in de vorm van een nota.

De gang van zaken te Parijs is voorshands voor ons heel weinig bevredigend. Zou de Nederlandse Regering zich t.z.t. genoopt zien van deelneming aan de E.P.G. af te zien, dan dient die beslissing om internationaal begrepen te worden, te steunen op aan het buitenland en aan de publieke opinie reeds bekende feiten. Het zou ons, dunkt mij, weinig baten, wanneer wij ons later zouden beropen op de inhoud van een in December 1952 aan de vijf regeringen aangeboden memorandum, tenzij dit een stuk geldt, dat bij de overhandiging reeds de publieke aandacht heeft gehad.

Ik hoop, dat U daarom de vrijmoedigheid om U mijn zienswijze langs deze weg mede te delen, zult willen verontschuldigen.

Met verschuldigde hoogachting

Uw dw